

ANER I KRIG

- Kilder fra Napoleonskrigene til 2. Verdenskrig

Aner i krig

PER ANDERSEN – PER@ANDERSEN1.DK

Agenda

- Napoleonskrigene
- Slesvigske krige
- 1. Verdenskrig
- 2. Verdenskrig

Napoleons- krigene

Napoleonskrigene 1801-1814

- ❑ Væbnet neutralitetsforbund med Sverige, Rusland og Preussen
- ❑ To slags lokalforsvar ved forordninger
- ❑ Landeværn (træskoslaget ved Køge 1807)
- ❑ Kystmilitsen (strandsogne)
- ❑ Auxiliærkorps
- ❑ Prisonen

Landeværn og kystmilits - regimententer

- ❑ De primære arkivalier er hos Rigsarkivet
- ❑ 9 regimententer i landeværnet
- ❑ Regimentslister:
Primært officerer

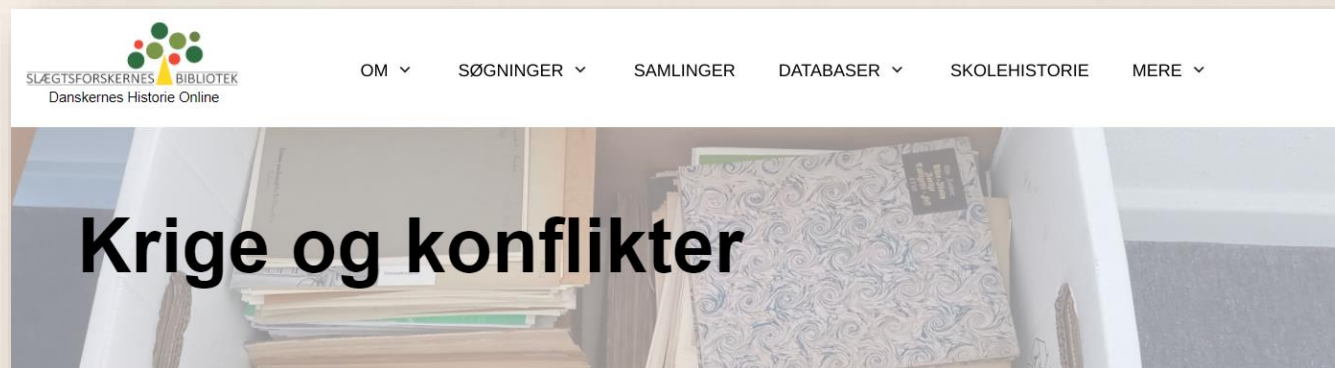
Landeværn og kystmilits – herreder, birker

- ❑ De primære arkivalier er hos Rigsarkivet, en del er skannet
- ❑ Ruller, lister, regnskaber, korrespondance m.v.

Anders Halbech	13	Jens Grand	Engeslev	46	Engeslev	En	Grundmand	Togvær	Liggende, Aft. 1795 Anders Halbech Togvær
	14	Johann Christophersen	Guinea	70	Halbech	Tu	Jurmand	Togvær	
30 =	15	Peder Sandberg	Sløvning	82	St.	En	Jord og Waare	Togvær	Indt. Aft. 1792.

Napoleonskrigene - online

- Slægtsforskernes Bibliotek
 - a) Se under "Samlinger" -> "Krige og konflikter"
 - b) Hirsch officerer under "Samlinger"
- Mediestream
- Prisonen –
se Slægtsforskernes
Bibliotek
under Databaser

Det danske auxiliærkorps (hjælpekorps)

- Danmark sluttede sig i 11. time sig til Frankrig
- Arkivalieronline (sa.dk) – Militærvæsen – Militær og Forsvar – 1. auxiliærkorps
- Fysiske arkivalier om 1-3. auxiliærkorps
- Bemanning til 4 franske linjeskibe:
www.detstorebedrag.dk
- Dansk deltagelse ved Waterloo?

De slesvigske krige

De slesvigske krige 1848-1851 og 1864

- ❑ Dansk-tysk borgerkrig
- ❑ Primært krigshandlinger i Slesvig (Sønderjylland)
- ❑ Mere nationalt traume end tab af menneskeliv

Erindringsmedaljen

- ❑ Indstiftet i 1875
- ❑ Ca. 100.000 berettiget til modtagelse

Søg i samlingerne

Én indgang til alle data i arkivdatabasen Daisy, Arkivalieronline og Indtastningsportalen. Søgeresultaterne vises i **Søg i samlingerne**.

Avanceret søgning

Spørgsmaal.	Svar.
Hvad er Deres fulde Navn?	Anders Hansen
Hvilken Dag og hvilket Aar er De født?	den 31. Juli 1827.
I hvilket Aar har De deltaget i Krigen?	1850.
Bed hvilken Afdeling (Institution) tjente De dengang?	5 ^e Forførbnings Bataillon
Bed hvilket Compagni, Escadron eller Batteri stod De?	3 ^{de} Compagni
Hvilket Nummer havde De?	N ^o 87.
Fra og til hvilken Dag var De tjenestgjørende?	fra 1 ^o April 1850. til 13 August 1851.
Tjente De som Menig eller som Befalingsmand?	som Menig
Blev De soaret i Krigen? Naar?	Jaarit den 25 Juli 1850.
Har de ligget paa Lagareth? Paa hvilket?	paa Søtoens Hospital: Hjælpeskare.
Blev De fangen i Krigen? Naar og hvor?	Nei.
Har De Pension eller Invalidsforførgelse? Hvilket Nummer har Deres Pensionsbrev?	Nei.
Er De Medlem af „De danske Vaabenbroders Selskab“? I hvilken af dets Afdelinger og i hvilket Nummer staar De?	Ja. Vidky Afdeling N ^o 23230.
Hvilken er Deres nuværende Stilling?	Gaardpøstter
Dor har De nu Bopæl? (Hvis De ikke boer i en Kjøbstad, bedes Amt, Herred, Sogn og By angivet).	Vidky By Odense Amt Hens. Herred Vidky Sogn
Hvilken er Deres nuværende Adresse?	Gaardpøstter Anders Hansen Vidky ved Nørreudby

Lars Højst
Billedet

Hædersgaven

- Indstiftet i 1906/1913
- Kr. 100 om året resten af livet
- 30.000 sager
- Først journalnummer (online) ...
- ... derefter sagen i Rigsarkivet
- Arkivskaber: Finansmin., 3. Departement, Enkeforsørgelse
- Arkivserie: Ansøgninger om hædersgaver til veteraner 1848-50

Forsvarets arkiver - Registre og hjælpemidler

Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpemidler: Hædersgaven til veteraner fra krigen 1848-1850. Fortegnelse over modtagere (1848 - 1850)

Dannebrogsmændenes Hæderstegn

- Orden indstiftet i 1808
- 2.200 modtog denne orden
- Skulle returneres ved død
- Online databaser på DDA
- Slægtsforskernes Bibliotek:
"De Kgl. Danske Ridderordener"
- Husk evt. levnedbeskrivelse i
Ordenskapitlet

Søg i databasen

Oversigt over
dannebrogsmænd fra
1864

Dannebrogsmænd fra
Hof- og Statskalender
1872

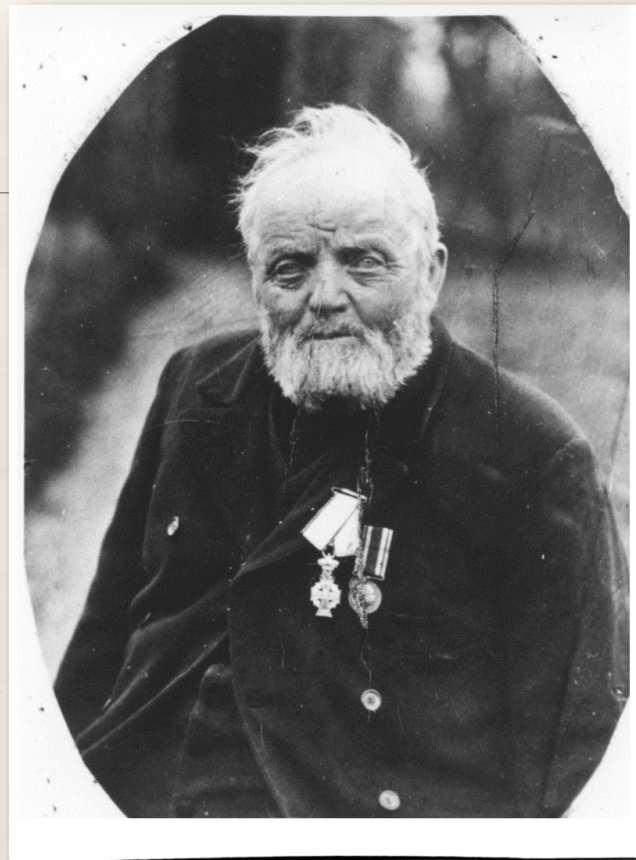

Dannebrogsmænd

Veteran Niels Sørensen
Tved Dalby Sogn fr. Hølding

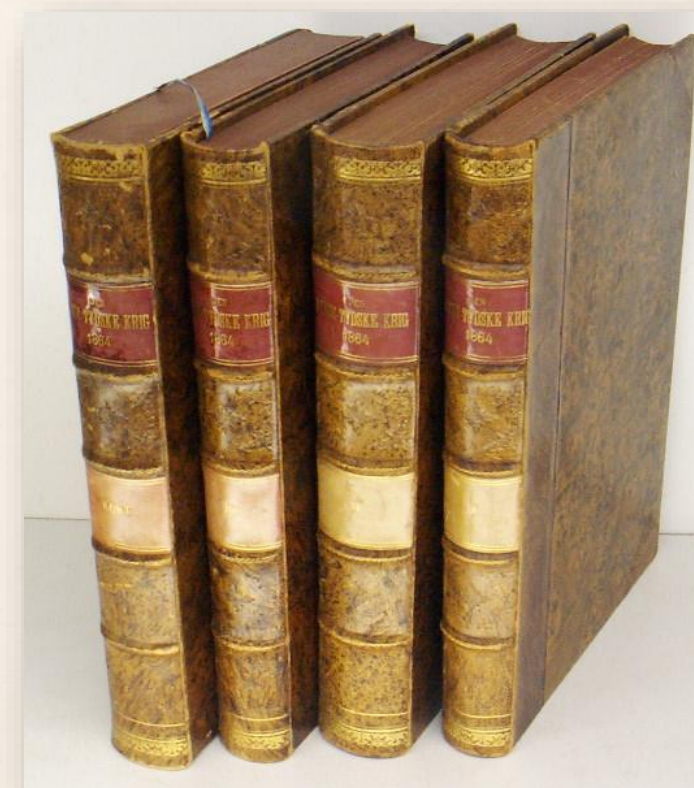
Levnedsbeskrivelse.

Indkaldt som Rekrut 10 Maj 1863
til 6te Bataljons 4 Comp i Slesvig
Jeg var med da Dybbøl blev rømmet
da blev jeg afløst om Aftenen kl. 7 men
kl. 8te maatte jeg stille igjen til Huslyardeskyt-
ning og maatte til Als som tog de meste

Hvor kæmpede min ane?

- Find først fx regiment og kompagni eller afdeling
Fx ansøgning til erindringsmedaljen eller lægdsrullen.
- Slægtsforskernes Bibliotek:
- "Den dansk-tydske Krig i Aarene 1848-50" (8 bind)
- "Den dansk-tydske Krig i 1864" (3 bind)

Såret i kamp eller indlagt

- Omkring 10.000 sårede i alt
- Arkivalier om indlagte ved feltlazaretter findes i Rigsarkivet
- Lige så mange var indlagt med tyfus som sårede
- Arkivskaber:
Forsvarsstaben, Forsvarets Lægekorps
- Arkivserie: Lazaretter Treårs-krigen og 1864

Robert Lemming m.fl.

- ❑ Alfabetiske lister online over sårede, døde, taget til fange m.v.:
- ❑ Arkivalieronline:
Militærvæsen -> De Slesvigske Krige
- ❑ Slægtsforskernes Bibliotek:
"Register over faldne i de Slesvigske Krige 1848-1864"

The screenshot shows the website 'Arkivalieronline' with the Rigsarkivet logo. The page title is 'De slesvigske krige'. Below the title is a table with two columns: 'Arkiv' and 'Indhold'.

Arkiv	Indhold
Finansmin., 3. Departement, Enkeforsørgelseskontoret	Navnelister til Hædersgaven 1864 (1990 - 1990)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpebidler	Danske armeofficerer 1848-1850 og 1864. Udarbejdet af Robert Lemming (2003 - 2003)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpebidler	Danske officerer ved den aktive armé 1864. Udarbejdet af E. Borgstrøm (1988 - 1988)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpebidler	Danske soldater i preussisk og østrig-ungarsk fangeskab 1864. Udarbejdet af Robert Lemming (2000 - 2000)
Forsvarets Arkiver, Arkivskabte Hjælpebidler	Danske soldater i slesvig-holstensk krigsfangeskab 1848-1850. Udarbejdet af Robert Lemming (2003 - 2003)

1. Verdenskrig (Den Store Krig)

De sønderjyske krigsdeltagere 1914-1918

- ❑ 35.000 sønderjyske krigsdeltagere
- ❑ Tyske kilder (stamruller) er sparsomme
- ❑ Et stigende antal er beskrevet på siden:
denstorekrig1914-1918.dk
- ❑ Bl.a. generalieblade, tabslister m.m.m.

BONDE, CHRISTEN
CHRISTJANSEN (1890-1915)

Persondata

Født: 20/02-1890, Mjels, Oksbøl Sogn

Død: 31/07-1915, Kurland, Rusland

Uddannelse: -

Erhverv: -

Lægdsruller ca. 1920 online

- ❑ Haderslev, Sønderborg og Tønder amter:
Lægdsruller → Alfabetiske lister (lægsruller)
- ❑ Aabenraa amt:
Sønderjylland og hertugdømmerne →
Landråder 1867-1920, Sønderjylland →
Militärwesen. Heer und Flotte
- ❑ Ekstraordinær session 1920:
Lægdsruller →
Lægdsruller fra lokaladministrationen →
Udskrivningskredsen for Sønderjylland →
Sønderjyske lægdsruller (1920 - 1920)

Litteratur

- ❑ Mediestream (perioden generel tilgængelig)
- ❑ Flensburg Avis (fla.de, gratis)
- ❑ Den Store Krig 1914-1918.dk ->
Litteratur om Den Store Krig 1914-1918
DSK årbog og medlemskort (Dansksindede
Sønderjyske Krigsdeltagere)
Krigsfanger
Lister over sønderjyske faldne
- ❑ Slægtsforskernes Bibliotek
Samlinger -> Krig og konflikter
"The Histories of Two Hundred and Fifty-one".

Pensionsansøgninger

- ❑ Slægtsforskernes Bibliotek:
- ❑ Navneregister til I-akter (1921 - 1990):
Oversigt over sagsnumre vedrørende invalidepension efter deltagelse i 1. Verdenskrig
- ❑ Navneregister til E-akter (1921 - 1990):
Oversigt over sagsnumre vedrørende enkepension efter deltagelse i 1. Verdenskrig

Sikringsstyrken, handelsflåden

- ❑ Lægdsrullen (laegdsruller.dk)
- ❑ "Dislokationen under Sikringsstyrken 2/8 1914 - 31/3 1919"
(Slægtsforskernes Bibliotek)
- ❑ "De forliste i den danske handelsflåde under 1. Verdenskrig"
(Slægtsforskernes Bibliotek)

Danskere i fremmed krigstjeneste

- ❑ "Vaabenfæller" (Oversigt over 60 personer i allieret tjeneste under 1. Verdenskrig) (Slægtsforskernes Bibliotek)
- ❑ DenStoreKrig1914-1918.dk
- ❑ www.memoiredeshommes.sga.defense.gouv.fr (Fremmedlegionen)
- ❑ www.nationalarchives.gov.uk
- ❑ Commonwealth War Graves (www.cwgc.org)

2. Verdenskrig

The bad guys

- 30.000 interneret
- 13.000 dømt
- 46 henrettet
- 22.000 medlemmer af DNSAP
- Centralkartoteket i Rigsarkivet:
Arkiv skaber: Politiets Efterretningstjeneste
Arkivserie: Centralkartoteket (1945 - 1950)
- Henvisninger til journalen -> sagen
- Sagerne underlagt 75 års reglen

Kilder om "mistænkte"

- ❑ "Efterlysningsliste til brug for Feltpolitidetachmentet" (Slægtsforskernes Bibliotek)
- ❑ Bovrup-kartoteket i uddrag (Slægtsforskernes Bibliotek)
- ❑ Tysklandsarbejdere:
Arkivskaber: Arbejdsdirektoratets 5. Kontor
Arkivserie: Navnekartotek over tysklandsarbejdere
Arkivserie: Journalsager for Tysklandsarbejdere

Østfronten

- ❑ Waffen SS, Frikorps Danmark
- ❑ Nazister, sønderjyder, eventyrlystne
- ❑ 6.000 blev optaget, 2.000-4.000 faldt
- ❑ Kilder er vanskelige

The good guys

- Modstandsbevægelsen
 - Aktive
 - Hjælpere
 - Situationsbetingede hjælpere
 - Hjælp ved befrielsen
- Nationalmuseets Modstandsdatabase (85.000 personer): modstand.natmus.dk
- Statsadvokaten for Særlige Anliggender, Navnekatalog (sabotage m.v.)

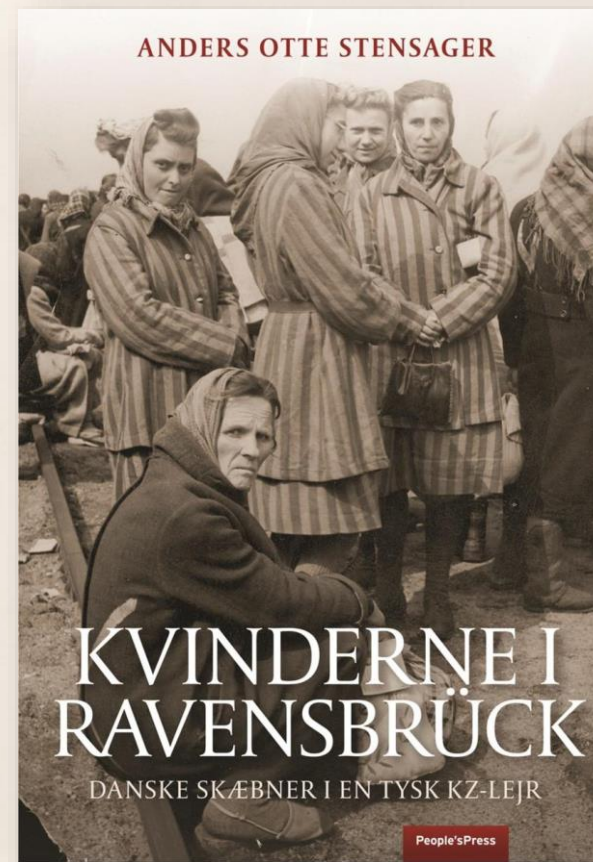
Danskere i allieret tjeneste og krigssejlere

- ❑ To databaser over danskere i allieret tjeneste og krigssejlere
- ❑ Nationalmuseet
allieret.natmus.dk
- ❑ Danes at War (privat side):
www.danes-at-war.dk

Fangelejre (KZ)

- ❑ Ca. 6.100 danskere kom i lejr
 - ❑ 2850 modstandsfolk
 - ❑ 2050 politifolk og grænsegendarmer
 - ❑ 481 jøder, 450 asociale, 150 kommunister
- ❑ Først og fremmest Modstandsdatabasen
- ❑ Arkivskaber: Udenrigsministeriet
Arkivserie: Navnekartotek Politisk Afdeling
- ❑ Nationalmuseets database for Frøslevlejren
Online: froeslev.natmus.dk
- ❑ The Arolsen Archives (forfulgt af nazister)

Børn af engelske og tyske soldater

- ❑ Officielt 5.600 børn af tyske soldater
- ❑ Faderskabssager registreret centralt i:
Justitsministeriet, 1. Ekspeditionskontor
- ❑ Journal, samlet i gruppe 161
Register på moderens navn
- ❑ Børn af engelske soldater:
Justitsministeriet, 1. Ekspeditionskontor
- ❑ Journal, samlet i gruppe 158 (til 1948)
Eller journalregisteret (efter 1948)

Tak for opmærksomheden